

Raet - et naturminnesmerke

Larvik Bøkeskog er en del av Raet, en stor endemorene som vi finner spor etter rundt hele Skandinavia. Raet går gjennom hele Vestfold, forsvinner ut i havet på Mølen før det dukker opp igjen på Jomfruland. På Mølen og Jomfruland fremstår raet som særdeles flott med rullesteinstrender. Her er det fine materialet mellom kulesteinene blitt vasket bort av bølgene. Endemorener er rygger av usortert materiale som stein, sand, grus og leire, som avsettes i fronten av en isbre. Ramorenen ble dannet under siste istid.

2,6 millioner års geologisk historie

I den geologiske tidsperioden kvartær var landet vårt dekket av store isbreer mange ganger. Raet er et resultat av isens tilbaketrekking under siste istid. For rundt 20 000 år siden var denne istiden på sitt aller største. Iskappen dekket hele den Skandinaviske halvøy, og fronten strakte seg langt ned i Danmark og Tyskland.

Gea Norvegica Geopark

Bøkeskogen er del av Gea Norvegica Geopark, som er med i det UNESCO-støttete nettverket Global Geoparks Network. I en global geopark formidles den lokale geologiske historien sammen med historien om naturen og menneskene som levde der. (Foto: Johannes Fredriksen).

Bøkeskogen på iskanten

Da isen dekket landet ble landområdene trykket kraftig ned. Heldigvis ble det varmere, og isen trakk seg tilbake. Her i området til et stykke nord for Larvik. For 12 800 år siden ble det litt kaldere igjen, og isen vokste. Denne gangen nådde den til her Bøkeskogen ligger i dag. Brekanten stod mer eller mindre stille her i flere hundre år, på det som den gang var havets bunn. Foran isen ble det avsatt store mengder med steiner, sand, grus og leire. En slik ansamling av usortert materiale kaller vi en morene.

Vi regner at istiden ble avsluttet for rundt 11 700 år siden. Da isen omsider smeltet, avtok vekten, og landet begynte å rette seg opp. Denne landhevingen var ganske rask til å begynne med, så avtok hastigheten. Den dag i dag hever landet seg ørlite hvert år.

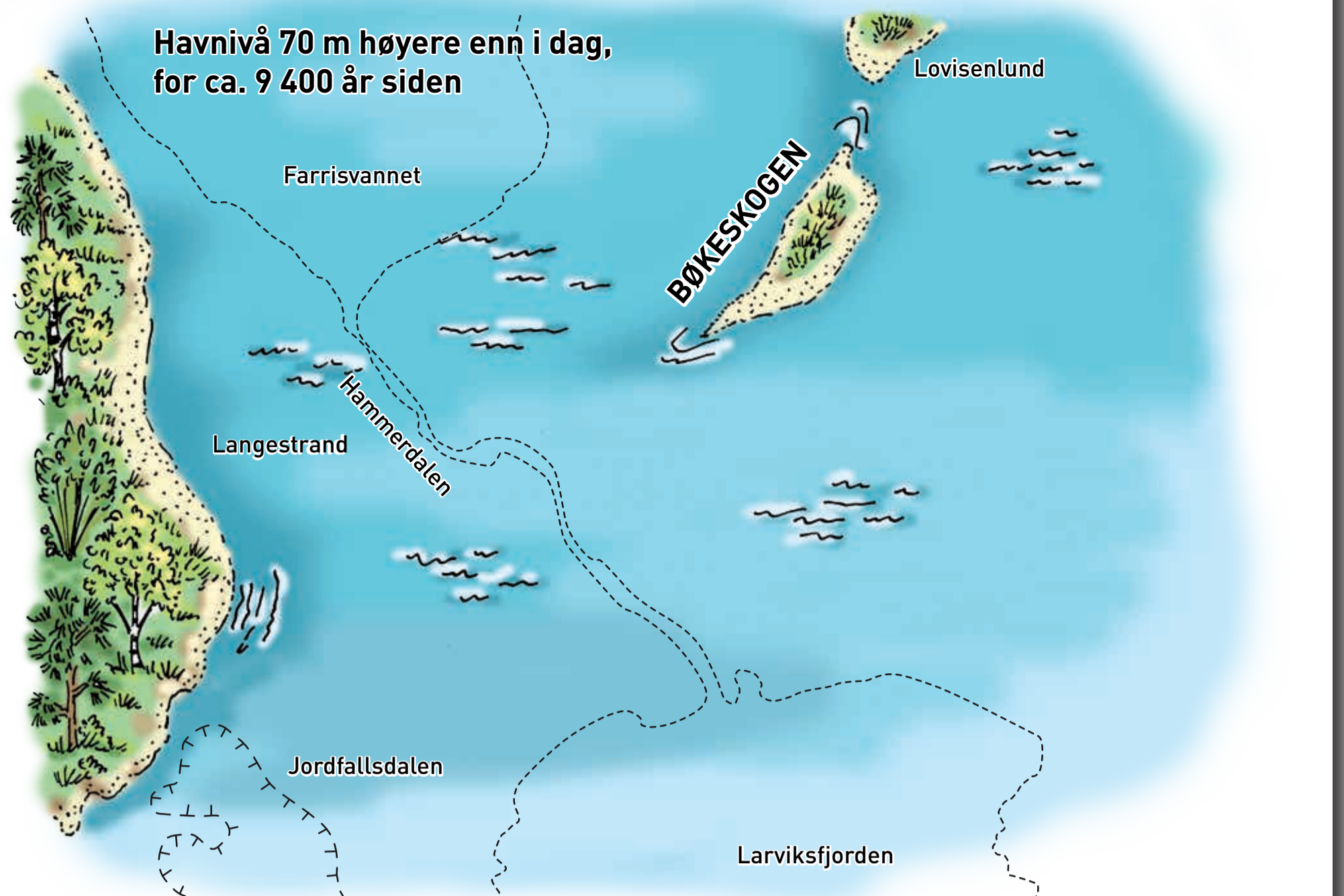
Fjordarmer til Kongsberg og Siljan

For di landhevingen ikke var like rask som avsmeltingen, fulgte havvannet etter iskanten og et stort fjordsystem utviklet seg. Her var det en fjord som nådde helt til Kongsberg-området, og en fjordarm gikk inn til Kvelde og Siljan.

God jord og godt vann

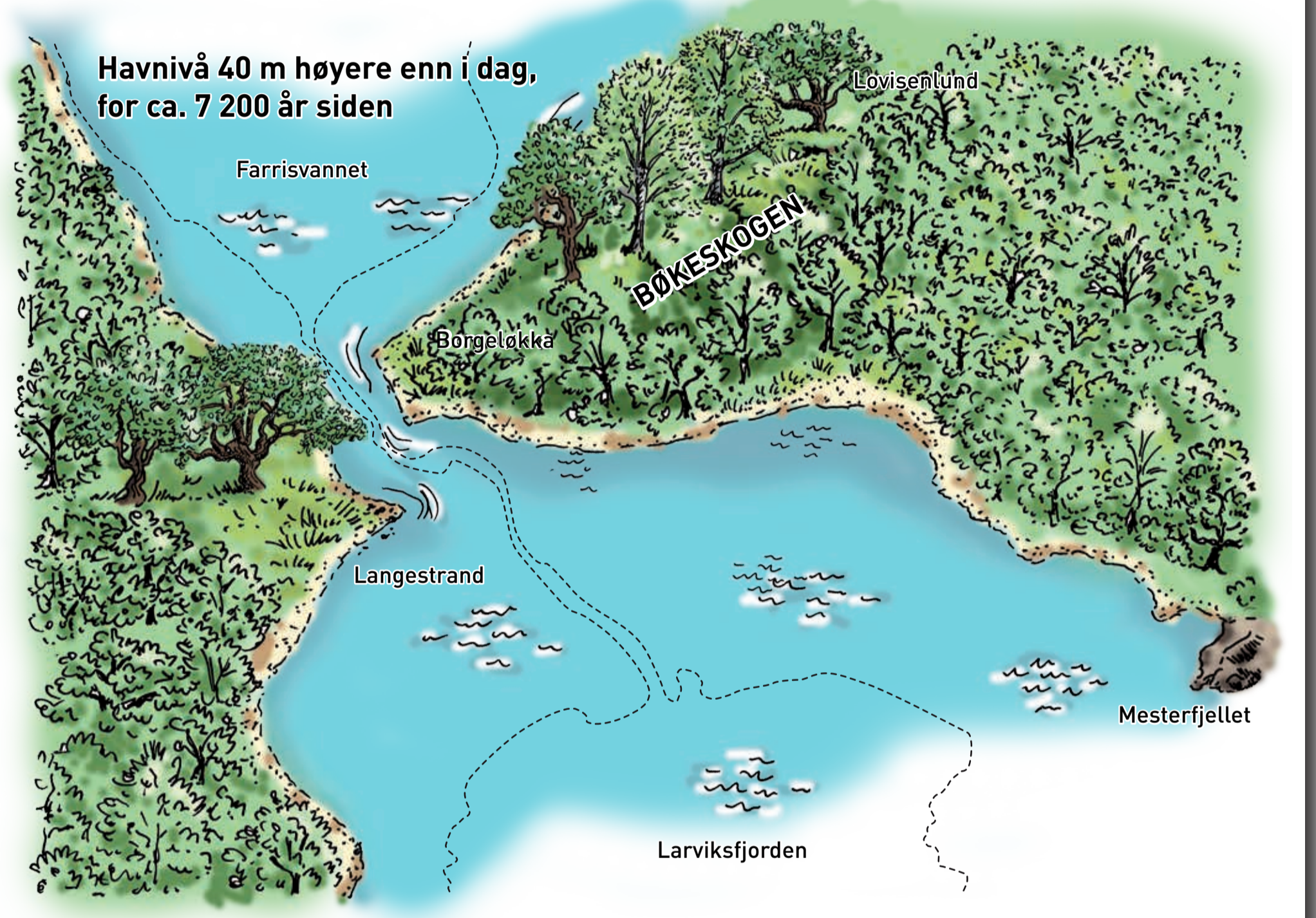
Langs Raet i Vestfold finner vi rike jordbruksområder. I Bøkeskogen er jordsmonnet sandblandet, med store og mindre blokksteiner. Et jordsmonn godt tilpasset bøketrærne. Lenger nede i ryggen ligger tette leirlag i veksling med sand- og gruslag. Her finner vi årsaken til Olavskilden og etter hvert merkevaren Farris.

Havnivå 70 m høyere enn i dag, for ca. 9 400 år siden

Raet, som Bøkeskogen er en del av, ble dannet foran iskanten på havets bunn under istiden, men har som en følge av landhevingen etterpå kommet opp i dagen. For ca 9400 år siden var havnivået ca 70 m høyere enn i dag og den øverste delen av Raet dukket opp som en grusbanke med steiner og pionerplanter.

Havnivå 40 m høyere enn i dag, for ca. 7 200 år siden

Etter hvert som landet fortsatte å stige, kom mer og mer av Bøkeskogen og områdene rundt opp av havet. Forskjellig løvskog etablerte seg, men boken ble trolig først etablert i vikingetiden, rundt 600-700 e.kr..

English summary

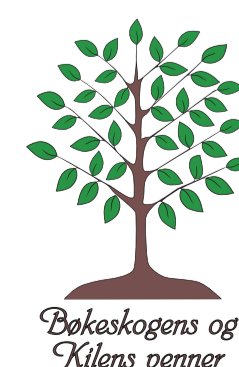
Larvik Beech Forest is a part of the Ra Moraine, a large end moraine that extends around the whole of Scandinavia. End moraines are ridges of unsorted material including stones, sand, gravel and clay, which were deposited by a glacier. The Ra Moraine was formed during the last Ice Age. The Ice Age was at its coldest about 20,000 years ago. Then, the ice sheet covered the entire Scandinavian Peninsula, and the ice front extended all the way down into Denmark and Germany.

The weight of the ice depressed the land way down. Fortunately, the climate became warmer, and the ice melted back. About 12,800 years ago it became colder and the ice expanded again. This time the ice reached to

where Bøkeskogen Beech Forest is today. The ice edge stood still here for several hundred years, at what was then the bottom of the sea.

Since the ice melted faster than the land could rise up after the weight of the ice was lifted, the sea water followed the ice edge and a large fjord system developed. Here, there was a fjord that reached all the way to Kongsberg, and an arm of the fjord went into Kvelde and Siljan.

Bøkeskogen Beech Forest is a part of the Gea Norvegica Geopark, which is a part of the UNESCO-supported Global Geoparks Network.

Bruk QR-koden hvis du ønsker å få tekstene lest opp.

